

2019-05-21

Emilia Bjuggren m. fl. (S)

Skrivelse om vart den sorterade plasten tar vägen

För att uppnå fossilfrihet i Stockholm och i övriga landet är materialåtervinningen en viktig del. Enligt avfallshierarkin, metoden för att uppnå EU:s miljömål, ska allt avfall i möjligaste mån förebyggas, men det som ändå uppstår ska hanteras på följande sätt. I första hand ska avfallet återanvändas, i andra hand materialåtervinnas, i tredje hand energiåtervinnas i avfallskraftvärmeverk och i sista hand deponeras.

När en produkt eller en förpackning är färdiganvänd är den förbrukad och blir till avfall. Plastavfall uppkommer vid förbrukning av varor som är förpackat i plast, vid användning av engångsartiklar, vid produktionsspill när plastartiklar produceras samt när en produkt blir uttjänt (exempelvis när diskborsten, plastpulkan eller tv-apparaten byts ut).

Stockholms stad tog under förra mandatperioden fram klimatutredningen *Minskad energiåtervinning av fossil plast – klimatstrategi 2040* (november 2017). I rapporten presenteras intressant information om plasten.

En stor andel av plastavfallsmängderna i Sverige kommer från hushållen, så mycket som 32 procent år 2014. Den plast som blir till avfall från hushållen utgörs främst av:

- utsortering och materialåtervinning via producentansvar (återvinningsstationer, fastighetsnära insamling och pantsystem)
- plast som slängs i kärl- och säckavfallet (blandat, brännbart)
- plast som sorteras eller hamnar i grovavfallet på återvinningscentraler och i grovavfallsrum eller motsvarande.

Av plastavfallet går cirka 58 procent till energiutvinning, 26 procent till materialåtervinning, 14 procent till bränsle inom cementindustrin och 2 procent till deponi.

I Stockholm samlades det år 2016 in cirka 4,2 kg plastförpackningar per invånare, vilket innebär ungefär 4 000 ton. Av de insamlade plastförpackningarna materialåtervinns ungefär hälften och andra hälften går till energiåtervinning.

Plast behöver vara ren, alltså fri från föroreningar och sorterad till enskilda plastsorter, för att kunna återvinnas till god kvalitet. Efterfrågan på återvunnen plast är idag låg eftersom kvaliteten inte kan garanteras på samma sätt som för jungfrulig plast.

I rapporten skrivs att det finns en bristande tillit till systemet eftersom avfallslämnarna inte verkar veta vad som händer med den utsorterade plasten. Denna farhåga är inte ogrundad.

I över 25 år har länder i väst skickat sin återvunna plast till Kina. Sedan år 1992 har nästan hälften av världens insamlade plast exporterats till Kina. Av det plastavfall som Sverige

exporterade till länder utanför EU gick 88 procent till Kina och Hongkong. Men förra året deklarerade landet att de slutar ta emot återvunnen plast. Karolina Skog (MP) sa då till DN:

– Vi vet inte vart den insamlade plasten tar vägen. En del vet vi går till förbränning inom EU men en del försvinner ut ur unionen och det är en situation som inte är acceptabel. (*Risk att plastavfall dumpas när Kina nobbar*, DN 2018-07-07.)

Efter Kinas stopp gick enorma mängder återvunnen plast istället till utvecklingsländer som Malaysia, Indonesien och Thailand. Inger Näslund, expert på havs- och fiskefrågor på Världsnaturfonden WWF, sa nyligen följande till Aftonbladet:

– I de här länderna finns oftast inget omhändertagande av skräpet, och då bildas stora avfallshögar i områden där människor inte har så stor möjlighet att göra sina röster hörda. (*Nu ska rika länders plastdumpning stoppas*, Aftonbladet 2018-05-11.)

Den 10 maj i år beslutade ett FN-möte inom Baselkonventionen att den globala handeln med plastavfall ska regleras hårdare. Syftet är att importerande länder, som ofta är utvecklingsländer, ska få större möjligheter att stoppa oönskat avfall. Anledningen är att den globala handeln med plastavfall blivit ett allt större problem. Plastavfall som hanteras på fel sätt är en allvarlig risk för människors hälsa och för miljön. Den globala plastproduktionen ökar ständigt och mindre än tio procent av det globala plastavfallet återvinns. En stor del av plasten riskerar att hamna i haven och på stränderna, i okontrollerade deponier samt i öppen förbränning.

Mot bakgrund av detta undrar jag följande.

- Vad vet staden om vart den utsorterade plasten i Stockholm tar vägen?
- Hur mycket vet staden om flödena av sorterad plast?
- Vem följer upp hanteringen av utsorterad plast?
- Vilka åtgärder kan vidtas om staden upptäcker att plasten i slutändan ändå deponeras eller dumpas?
- Vad skulle staden kunna göra för att minska riskerna att plasten hamnar fel?
- Ställs krav på redovisning av hela återvinningskedjan hos de entreprenörer som staden upphandlar?